

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1997/11
KAFAR NO : 1997/10

ÖZET: POAŞ'de sözleşmeli statüde çalışmakta iken emekli olan personele işsonu tazminatı ödenmemesi ne ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın idari yargı yerinde görülmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ahmet Oktay Şimşek

Vekili : Av. Nuri Çelik

Davalı : Petrol Ofisi A.Ş.

Vekilleri : Av. Nevzat Türközü, M. Kemal Şencan, Vedat Tanrıkul

O L A Y : Davacı, Petrol Ofisi A.Ş. Genel Müdürlüğünde sözleşmeli statüde çalışmaktayken kendi isteği ile 20.9.1994 tarihinde emekli olduğunu, Petrol Ofisi Sözleşmesi Personel Yönetmeliğinin 116. maddesinde emekli olan personele "işsonu tazminatı" ödeneceğinin öngörülmüş olmasına karşın davalı idarenin ödeme yapmadığını ileri sürerek emeklilik sırasında yapılan eksik ödemeye ilişkin işlemin iptali ile işsonu tazminatının yasal faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle idari yargı yerine 2.2.1995 tarihinde dava açmıştır.

ANKARA 4. İDARE MAHKEMESİ; 21.9.1995 günlü, E.95/138, K.95/121 sayılı kararıyla; davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girmediği gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş; anılan karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı işsonu tazminatının tahsiline karar verilmesi istemiyle 5.1.1996 tarihinde adli yargı yerine dava açmıştır.

ANKARA 13. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 6.5.1996 gün ve E. 96/11, K.96/314 sayılı; Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi Ve 233 Sayılı KHK.nin Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair 399 sayılı KHK.de yer alan "işsonu" tazminatının 1475 sayılı Yasanın ek-2. maddesinde sözü edilen "kıdem tazminatı niteliğinde" bir ödeme olması, 552 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesinde de İş Yasasına dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının İş Mahkemelerinde çözümleneceğinin belirtilmiş bulunması karşısında özel hukuk tüzel kişiliği kazanmış bir kurumda çalışmış bulunan davacıyla ilgili işsonu tazminatı işlemine ilişkin davanın çözüm yerinin iş mahkemesi olduğu gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş ve dosyanın yetkili ve görevli

Ankara Nöbetçi İş Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Temyiz edilen karar, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 1.7.1996 günlü, E.96/6444, K.96/6658 sayılı kararıyla, olaya Uyuşmazlık Mahkemesinin 22.1.1996 günlü, E. 95/1, K.96/1 sayılı ilke kararının uygulanması ve davanın çözümü de idare mahkemesinin görevli olduğunun kabul edilerek görevsizlik kararı verilmesinin gerekeceği gerekçesiyle bozulmuş; anılan bozma kararına

uyan mahkemenin 31.10.1996 günlü, E.96/588, K.96/662 sayılı ve davanın görüm ve çözümünde idare mahkemesinin görevli olduğu yolundaki kararı temyiz edilmiş olarak kesinleşmiştir.

Davacının 7.2.1997 günlü dilekçesi üzerine 96/588 sayılı dosya Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12.2.1997 günlü, 96/588 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Böylece, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde öngörülen şekilde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, O.Hulusi Mustafaoğlu, Süleyman Sezen, Nursel Ay-makoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr. Erol Alpar ve Ertuğrul Taka'nın katılmaları ile yaptığı 24.3.1997 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı Erdoğan Güneş ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Sinan Yörükoğlu'nun davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, sözleşmeli statüde çalışmaktayken emekli olan davacı tarafından, Kurum Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin 116. maddesinde ödenmesi öngörüldüğü halde emeklilik sırasında iş sonu tazminatı ödenmemesi işleminin iptali ile sözkonusu tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

Petrol Ofisi A.Ş. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının bağlı kuruluşu iken Bakarl Kurulu Kararı ile 3291 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre özelleştirme kapsamına alınmıştır.

3291 sayılı Yasanın 14/b maddesinde, sermayesindeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar kuruluşları, faaliyetleri, organları, yönetimi, sermaye miktarını tespiti Yüksek Plânlama Kurulunun yetkili kılındığı belirtilmiştir. Özelleştirme kapsamına alınan kurumların denetimi, sermayesindeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar Anayasa'nın 165. maddesi doğrultusunda, 27.11.1994 gün ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasanın 11. maddesiyle düzenlenmiş bulunmaktadır.

Kurum bir yandan Türk Ticaret Yasası çerçevesinde anonim şirkete dönüştürülmüş olması, kurum bünyesine özel kişi ve kuruluşların alınması ve alınmaya devam edilmesi, kamu paylarının zaman içinde satılarak tamamen tasfiyesine yönelmesi, öte yandan kurumun sermayesindeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar, denetimin KİT denetimi yöntemi ne göre yapılması ve sermayedeki kamu payı %50 nin altına düşünceye kadar kurum ve kuruluşların, faaliyetleri, organları yönetimi gibi hususlarda

Yüksek Plânlama Kurulunun yetkili olması, özelleştirme kapsamına alınan kurumun geçiş döneminde, özel bir statü kazanmış olduğunu göstermektedir. Kamu kurumu niteliğinde özel hukuk tüzel kişiliğine geçiş döneminde, kamu hisselerinin %50 nin üzerinde bulunduğu süre içinde kurumun, kamusal denetime de tabi olması ve çalışanları hakkında yapılan düzenlemeler de gözönüne alındığında, kuruluşların kamu kurumu olma niteliğini tamamen kaybetmemiş oldukları sonucuna varılmaktadır.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesine ilişkin 399 sayılı KHK.nin 3-a maddesinde: Teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda hizmetler memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle görülür hükmü yer almaktadır.

Aynı maddenin (b) bendinde ise, teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda Devlet tarafından tahsis edilen kamu sermayesinin kârlı verimli ve ekonominin kurallarına uygun şekilde kullanılmasında kuruluşun kârlılık ve verimliliğini doğrudan doğruya etkileyebilecek kararları alma, alınan kararları uygulama ve uygulamayı denetleme yetkisi verilmiş asli ve sürekli görevleri, genel idare esaslarına göre yürüten personelin, bu KHK. dâhilinde 657 sayılı Devlet Memurları Yasasına tabi, bu KHK de belirtilen hukuki esaslar çerçevesinde aktedilecek bir sözleşme ile çalıştırılan sözleşmeli personel olduğu belirtilmiştir.

Sözleşmeli personel ile idare arasında düzenlenen sözleşmede, taraflardan birinin kamu idaresi olması, idarecilerinin personelden daha üstün bir hakka sahip olduğunu göstermektedir. Sözleşmeler genellikle idare tarafından düzenlenen -tip sözleşmeler- olup, idari sözleşme niteliği taşımaktadır. Bu sebeplerle Kamu İktisadi Teşebbüslerinde, asli ve sürekli kamu görevini yerine getiren ve kamu görevlisi olan sözleşmeli personelin yönetimle arasındaki ilişki, idare hukuku ilkelerine dayanan ve idare hukuku kurallarıyla düzenlenen bir kamu hukuku ilişkisidir.

418 sayılı KHK.nin 40. maddesine, 3291 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Özelleştirilmesi Hakkında Kanun ve Petrol Ofisi Ana Sözleşmesine dayanılarak düzenlenmiş bulunan Petrol Ofisi Sözleşmeli Personel Yönetmeliğinin 116. maddesinde, kurum personelinin haklı sebeplerle sözleşmeyi sona erdirmesi durumunda, personele, sözleşmeli statüde geçiş süreye göre işsonu tazminatı ödeneceği kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu hüküm personelin sözleşmesinde de yer almıştır. Adli yargı yerine açılan davada/^{davali} idarece verilen savunmada, anılan Yönetmeliğin 116. maddesinde öngörülen tazminatın ödenmesinin diğer kuruluşlardaki memurlar ile Ofis memurları arasında emeklilik ikramiyesi yönünden dengeyi bozduğu belirtilmekte ve bu konuya ilişkin bulunan Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu önerisinin, APK Daire Başkanlığı tarafından sunulması üzerine Ofis Yönetim Kurulunca uygun bulunarak gerekli işleme tabi tutulması hususunun, 7.9.1994 tarih ve 94.44/5 sayılı kararlaştırıldığı, dolayısıyla yürürlükten kaldırılmış bulunan bir hükme dayanan talebin reddi gerektiği ileri sürülmüş ise de, idarenin kendi görev alanına giren

konularda düzenleme yapma yetkisine dayanarak yürürlüğe koyduğu yönetmeliklerde yapacağı değişikliğin de aynı yöntemle yapılması gerekmekte olup olayda yöntemine uygun bir şekilde yönetmelik değişikliği yapıldığı yolunda bir bilgi ya da belgenin sunulmadığı dosyanın incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Kaldı ki , yönetmelikler kendilerine kaynaklık eden yasaların hükümlerinin uygulanma yöntemlerini belirleyen ve idare tarafından yürürlüğe konulan genel düzenleyici tasarruflardır. Bunlara dayanılarak tesis edilen işlemlerin de bu nedenle idari nitelikte olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu nedenle işlemlerini yasa ve yönetmelikler çerçevesinde yürütmekle yükümlü olan idarenin, yasa ve yönetmelikte yer alan bir hükmü uygulamayarak bu hükümlerle öngörülen ödemeyi yapmaması olumsuz bir idari işlem niteliğindedir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun değişik 5. maddesinde, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin 1/a. fıkrasında "idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için..... açılan davalar " olarak tanımlanan iptal davaları ile tam yargı davalarının görüm ve çözümü idare mahkemelerinin görevleri arasında sayılmış bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Uyuşmazlık Mahkemesinin 22.1.1996 gün ve E.95/1, K.96/1 sayılı ilke kararı uyarınca dava konusu işlemin Yasaya ve hukuka uygun olup olmadığının incelenmesi idari yargının görevine girdiğinden, Ankara 4. İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

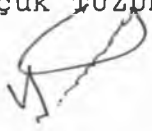
.../...

İ

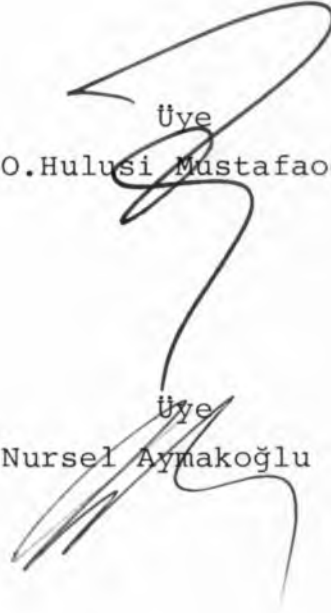
SA

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre davanın idari yargı yeri de görülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara 4. İdare Mahkemesinin 21.9.1995 günlü, E. 1995/138, K.1995/1213 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 24.3.1997 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selçuk Tüzün

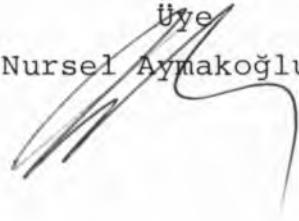
Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye
Süleyman Sezen

Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Üye
Dr.Erol Alpar

Üye
Ertuğrul Taka

